

КВАЛІМЕТРІЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕСУРСНОЇ ЦИРКУЛЯРНОСТІ АГРОБІЗНЕСУ

РЕПІНА Інна¹, ХОДАКІВСЬКИЙ Володимир²

¹ Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-9141-0117>

e-mail: inna.riepina@kneu.edu.ua

² Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0003-3913-7461>

e-mail: volodymyr_khodakivskyv@kneu.edu.ua

У статті розкривається необхідність впровадження ефективних підходів до оцінювання результативності ресурсної циркуляції в агробізнесі як важливої складової сталого розвитку економіки України у воєнний та повоєнний періоди. Підкреслюється, що якість бізнес-процесів стає вирішальним чинником у досягненні конкурентоздатності, інвестиційної привабливості та екологічної відповідальності аграрного сектору в умовах глобалізації та інтеграції до європейського простору. Здійснено аналіз сучасних методик оцінювання, які застосовуються в економічній теорії та практиці, виявлено їх обмеження щодо оцінки якісних характеристик розвитку бізнес-процесів. У якості альтернативного інструментарію запропоновано застосування кваліметричного підходу, який дозволяє не лише кількісно оцінити ресурсну циркуляцію, але й інтегрувати аспекти якості, ризиків, потреб стейкхолдерів та відповідності сучасним галузевим стандартам. Визначено переваги кваліметричного оцінювання: об'єктивність результатів, урахування технологічного рівня підприємства, адаптація до умов змінного середовища. Запропоновано структуру системи показників результативності, яка охоплює дискретні, групові, комбіновані та інтегральні індикатори з урахуванням технічних, економічних, соціальних і екологічних чинників. У межах дослідження представлено модель вимірювання коефіцієнта ефективності використання ресурсного потенціалу, що може бути використана для прогнозування та прийняття управлінських рішень в аграрному секторі.

Ключові слова: кваліметрія, агробізнес, ресурсна циркулярність, сталий розвиток, оцінювання ефективності, бізнес-процеси, ресурсний потенціал, циркулярна економіка, управлінські рішення.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-54>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Управління якістю бізнес-процесів у аграрному секторі економіки України, особливо в умовах воєнного стану та майбутнього повоєнного відновлення, є однією з ключових передумов досягнення сталого економічного зростання та забезпечення національної продовольчої безпеки. В умовах зростаючих викликів до екологічної стійкості, конкурентоздатності та інвестиційної привабливості галузей народного господарства зростає потреба у запровадженні нових підходів до оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу, зокрема в агробізнесі. Традиційні методи оцінювання, що ґрунтуються переважно на кількісних показниках, не дозволяють у повному обсязі врахувати якісну складову результативності бізнес-процесів, зокрема рівень ресурсної циркулярності. Це обмежує можливості для повноцінного аналізу, ранжування проблем і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Враховуючи, що ефективне впровадження ресурсної циркулярності передбачає зменшення антропогенного впливу, оптимізацію виробничих витрат, збільшення тривалості життєвого циклу ресурсів та відповідність екологічним стандартам, постає необхідність використання новітніх інструментів аналізу, здатних комплексно охопити ці виміри.

Одним з таких інструментів є кваліметричний підхід, що дозволяє здійснювати багаторівневу оцінку якісних параметрів бізнес-процесів з урахуванням потреб стейкхолдерів, потенційних ризиків, рівня техніко-технологічного забезпечення та екологічних обмежень. Його застосування відкриває можливості для формування об'єктивної картини стану ресурсної циркуляції, виявлення "вузьких місць" і стратегічних резервів зростання у сфері агробізнесу. Таким чином, актуальність дослідження зумовлена нагальною потребою у впровадженні інтегрованих підходів до оцінювання якості й результативності ресурсного забезпечення в агровиробництві. Це дозволить не лише покращити ефективність використання ресурсів, але й сприятиме адаптації українського агробізнесу до стандартів циркулярної економіки ЄС, забезпечуючи його сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Оцінювання якості та результативності бізнес-процесів є предметом активного наукового інтересу у працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Зокрема, у дослідженнях Д. М. Джоуба, С. Б. Вардемання, К. Ісікави, Е. Нойманна, С. Х. Хойсінгтона висвітлено статистичні методи вимірювання ефективності управлінських процесів. Значного поширення набули матричні моделі

оцінювання, зокрема підхід Ю. Ф. Тельнова, а також аналітично-розрахункові методики, які розробляли О. В. Криворучко, В. Я. Рассамакін, Т. М. Мединська, Т. О. Лященко. Усі зазначені підходи надають інструменти для кількісної оцінки, однак у більшості з них відсутній акцент на якісні параметри результативності, особливо в контексті ресурсної циркулярності бізнес-процесів. У сучасному науковому дискурсі зростає інтерес до застосування кваліметричного підходу як альтернативного інструменту оцінювання, що дозволяє враховувати не лише кількісні, а й якісні характеристики функціонування систем.

У наукових публікаціях останніх років окреслено спроби побудови комплексних моделей оцінювання бізнес-процесів на основі групових, комбінованих та інтегральних показників, що розширює можливості для аналізу результативності не лише окремих етапів, але й функціонування систем у цілому. Актуальність теми також посилюється в умовах післявоєнного відновлення економіки України, де особливої ваги набуває ефективність використання ресурсного потенціалу, зниження витрат і дотримання екологічних стандартів. У зв'язку з цим, наукові дослідження, спрямовані на розробку методичних підходів до оцінки результативності ресурсної циркуляції в агробізнесі, є надзвичайно важливими як у науковому, так і практичному вимірах.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на наявність широкого спектра досліджень, присвячених оцінюванню ефективності бізнес-процесів, актуальною залишається проблема забезпечення якісної оцінки результативності ресурсної циркуляції в аграрному секторі економіки, особливо в умовах відбудови національного господарства після військових дій. Сучасні наукові розробки здебільшого зосереджені на кількісному аналізі за допомогою статистичних, аналітичних чи матричних методів, які не враховують повною мірою якісні характеристики бізнес-процесів. Недостатньо розробленими залишаються питання формалізації підходів до оцінки результативності саме ресурсної циркулярності в агробізнесі з урахуванням складових якості, стандартів галузі, потреб стейкхолдерів та екологічних викликів. Відсутність систематизованого підходу до об'єктивного визначення рівня ефективності ресурсного потенціалу підприємств аграрного сектору унеможливорює формування дієвих управлінських рішень і реалізацію концепції сталого розвитку в повоєнний період.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Стаття присвячена усуненню зазначеної прогалини шляхом адаптації та впровадження кваліметричного підходу як методологічної основи оцінки результативності ресурсної циркуляції агробізнесу. Цілі публікації акцентовано на систематизації показників якості та їх адаптацію до потреб аграрного виробництва в умовах мобілізаційної та післявоєнної економіки України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Кваліметричний підхід до оцінки результативності ресурсної циркуляції і агробізнесі, особливо в актуальних умовах воєнного, та у майбутніх процесах повоєнного відновлення національної економіки, є доцільним для використання з огляду на наступні його переваги:

Кваліметричні показники оцінки (в нашому випадку – результативності бізнес-процесу) визначають ступінь її потенціального наближення до максимально досяжного в об'єктивно існуючих умовах, що для воєнно-повоєнного стану функціонування економіки вкрай важливо. При кваліметричному підході враховуються також потенційні максимальні ризики, а згадана вище ступінь наближення кваліметричного показника до ідеального показника вимірюється у діапазоні, починаючи від абсолютно негативного (тобто потенційної нереалізації). У межах розподілу пріоритетів кваліметричного підходу враховується одночасно тріада трендів: якість (в нашому випадку – результативність ресурсної циркуляції) у відповідності певним стандартам чи галузевим, бізнесовим вимогам; якість як результат бізнес-процесу, який вимірюється; якість як набір властивостей, які потребують споживачі (суб'єкти, гравці, стейкхолдери) даного бізнес-процесу.

Глобалізаційний вплив на розвиток ключових галузей народного господарства в нашій країні призводить до того, що ключові аспекти ресурсної циркулярності агробізнесу покладаються на сучасний фреймворк загальної циркулярності економічних систем. Зазначений підхід є досить важливим з позиції перспектив інтеграції ресурсної циркулярності агробізнесу України в загальний європейський простір.

Глобалізація надає також відповідні вимоги, в тому числі для оцінювання якості/результативності актуальних бізнес-процесів. Структурно-логічна схема кваліметричного підходу до оцінювання якості/результативності бізнес-процесів з метою досягнення сталого розвитку наведена на Рис.1. Загалом для аграрного сектору можуть бути адаптовані різні моделі стратегій циркулярної економіки, які, зокрема, передбачають як звуження (інфузію) циклів ресурсних потоків (через прийняття, наприклад, екологічно ефективних рішень), так і припинення циклів ресурсної циркуляції (для створення додаткової вартості за рахунок повного перероблення матеріалів та ресурсів), а також, розширення, регенерацію (дифузію) ресурсних потоків (шляхом впровадження заходів із збереження та збільшення природного капіталу).

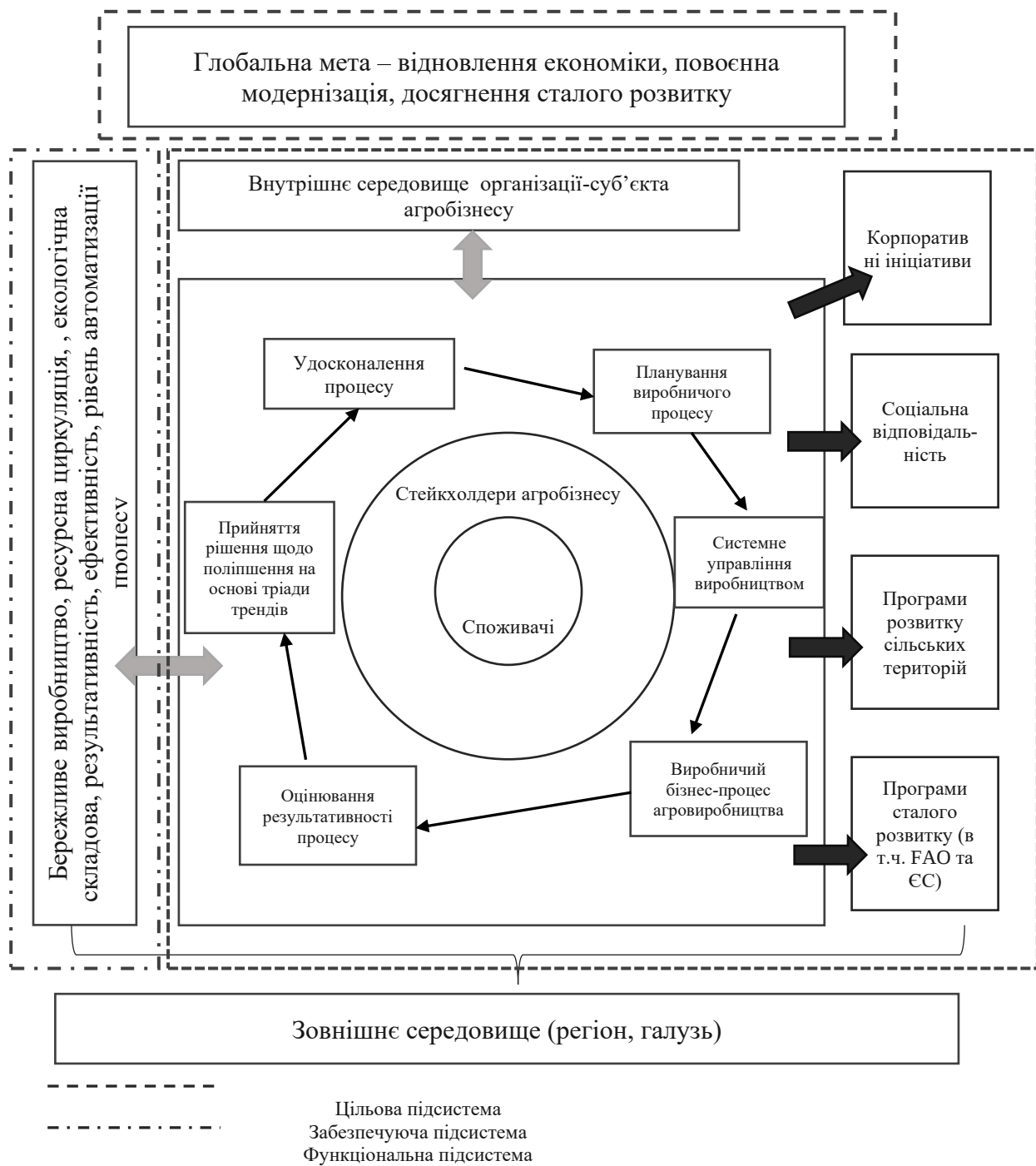

Рис.1. Структурно-логічна схема кваліметричного підходу до оцінювання результативності бізнес-процесів у агровиробництві

Джерело: розроблено автором на базі: [1-3;7].

Однак, за результатами проведених досліджень, на нашу думку, можна констатувати, що у якості міри дифузії ресурсної циркулярності агробізнесу виділяють низку впливів, котрі сприяють або перешкоджають ефективному виявленню процесів замкнутого циклу виробництва та безпосередньо впливають на його ефективність [2].

З урахуванням наведеного, оскільки квалітативні підходи передбачають розгляд кваліметричних показників у діапазоні від максимально невиконаного (ризик-підходи) до потенційно ідеального, то у контексті даного дослідження, шкалою кваліметричного вимірювання можна вважати результативність використання ресурсів відповідно між граничними станами (дифузія-інфузія). Подальше кваліметричне дослідження результативності будемо виконувати, виходячи з цієї постановки питання.

На такому підході, а саме, проведення кваліметричної оцінки на основі визначеного фактора або напряму наголошує І.С. Грозний [3]. Однак, існують дослідження авторів, у яких пропонуються комплексні методики оцінювання бізнес-процесів на базі груп показників [4]. Кваліметричні показники за такого способу оцінки поділяють на дві категорії: процесні показники (що характеризують стан виконання процесу – використання потужностей, пропускна здатність, загальна ефективність обладнання тощо); показники стану частин процесів (результативність, ефективність, стан автоматизації процесів тощо).

Варто зауважити, що у випадку використання такої системи показників оцінювання, окрім іншого відбувається аналіз ефективності організаційного та управлінського потенціалу бізнес-процесу, а не ефективності його роботи безпосередньо. Функціональну ефективність виробничого або бізнес-процесу вимірюють за допомогою опосередкованих методів – через індикатори якості продукції, технологічності обладнання, рівня кваліфікації та віку персоналу і т.ін. Якщо у подальшому метою проведення кваліметричного дослідження будуть коригування системи управління якістю, то зменшення рівня використання ресурсного забезпечення в розрахунку на одиницю виробленої продукції, як фактор дифузії ресурсної циркулярності агробізнесу, в значній мірі, залежить від рівня використання виробничих технологій та чинників впливу природно-кліматичного середовища [5].

Двоаякість зазначеної кваліметричної оцінки та міра її дифузії виявляється в здатності та мірі техніко-технологічного забезпечення аграрного виробництва, його функціонального призначення в порівнянні з діючим рівнем техніко-технологічного переозброєння виробництва [6]. Варто зауважити, що процес ресурсної циркуляції у агробізнесі по-перше, напряму залежить, а по-друге, сильно впливає на рівень доходів-видатків агровиробництва, особливо важливим така ситуація є в актуальних умовах мобілізаційної економіки. Витрати на забезпечення ресурсної циркулярності за рахунок суттєвого зростання технологічних аспектів виробництва є досить високим ризиком вкладення капіталу саме для сфери агробізнесу, тому їх доцільність має бути «підкріплена» певними гарантіями з боку держави в системі надійного страхування та перспектив отримання раціональної норми прибутку.

У відповідності до наведеної на Рис 1 структурно-логічної схеми кваліметричного підходу, є необхідність систематизувати показники результативності ресурсної циркуляції у бізнес-процесах агровиробництва, виділивши при цьому технічні характеристики, економічні можливості, соціальні та екологічні аспекти, одночасно синхронізувавши їх з моделями стратегій циркулярної економіки (інфузія/звуження, припинення циклів, дифузія/розширення). Така систематизація, на нашу думку, має вигляд, продемонстрований на Рис.2. Підкреслимо, що наскрізним показником, якій порівнюється у всіх наведених моделях, є ефективність циркулярності ресурсів у сільському господарстві.

Заявлений в Рис.2 у економічній моделі дифузії рівень використання ресурсного потенціалу (*) є комплексним показником, що складається, у свою чергу, з наступних індексів: індекс сукупного ресурсного потенціалу; індекс результативності виробництва; індекс ефективності використання ресурсів.

Рис.2. Систематизація показників результативності у агробізнесі на підставі кваліметричних методів оцінки та відповідно до моделей стратегій циркулярної економіки

Джерело: складено автором на основі [8; 9].

Розглядаючи якісні показники ресурсного потенціалу, необхідні для визначення результативності ресурсної циркуляції, важливо відзначити особливості сільськогосподарського виробництва як галузі. До найбільш характерних особливостей сільського господарства належать такі:

– головним та незамінним засобом виробництва в сільському господарстві виступає земля. Якісний стан землі покращується за її раціонального господарського використання як засобу виробництва, на той час, як будь-які інші засоби виробництва зношуються та потребують заміни. Однак для підтримки необхідного рівня родючості слід відшкодовувати не лише використані поживні речовини ґрунту, а й відновлювати якісні показники (зміст гумусу, рівень кислотності, стан водно-повітряного режиму тощо), що пов'язано зі значними матеріально-технічними та фінансовими витратами;

– у процесі виробництва сільськогосподарської продукції діяльність людини найтіснішим чином переплетена з невіддільними їй природними умовами, у зв'язку з цим ймовірність окупності капіталу та отримання прибутку пов'язані з великим ризиком;

– у той же час, у сільському господарстві відбувається більш швидко зношування виробничих фондів сільськогосподарського призначення внаслідок їх роботи в несприятливих умовах, в тому числі в агресивних середовищах (у тваринництві, при роботі з мінеральними добривами тощо);

– суттєва відмінність сільськогосподарського виробництва від більшості секторів економіки полягає в тому, що воно менш ефективне в порівнянні з ними. Вкладений у нього капітал приносить менший прибуток. Тому низько-прибуткове сільське господарство не в змозі на рівних (порівняно з промисловістю) брати участь у міжгалузевій конкуренції без зовнішньої підтримки;

– науково-технічний прогрес у сільському господарстві впроваджується та проявляється повільніше, ніж у промисловості;

– сільське господарство відрізняється консервативністю та нееластичністю, неадекватністю реагування на умови та вимоги ринку. Так, при підвищенні попиту на сільгосппродукцію особливості сільськогосподарського виробництва дають можливості швидко відреагувати та збільшити випуск продукції. Є низка обмежень щодо збільшення темпів зростання сільгоспвиробництва. Не можна суттєво збільшити площу оброблюваних земель, навіть за умови збільшення інвестицій. Це пов'язано з природною обмеженістю сільгоспугідь. Зростання поголів'я худоби, особливого маткового, пов'язане з досить тривалим для багатьох видів тварин тимчасовим періодом його вирощування:

– при падінні попиту на продовольство сільське господарство через свою інертності та консервативності не може швидко пристосуватися до мінливої обстановці. Неможливо, наприклад, скоротити чи збільшити площі та виробництво сільськогосподарських культур, якщо вже здійснено посівні роботи, суттєво скоротити виробництво молока та м'яса без скорочення поголів'я худоби. Для цього потрібен певний проміжок часу;

– в умовах нерегульованої ринкової економіки, за вільної конкуренції ціни в монополізованому секторі промисловості зростають значно швидше, ніж у демонополізованому аграрному секторі, що створює непереборний для сільгоспвиробництва диспаритет цін між вартістю сільськогосподарської продукції та вартістю ресурсів, необхідних для вказаної продукції.

Крім того, важливо виділити та особливості сільського господарства як об'єкта матеріального виробництва: головним засобом виробництва є земля та біологічні фактори – рослини та тварини; тут виробляється багато видів продукції рослинництва та тваринництва з використанням технологічних процесів різної тривалості за часом, що варіюється від декількох тижнів за кілька місяців; витрачаються кошти, крім робочої та продуктивної худоби та багаторічних насаджень, що не відтворюються у сільському господарстві, а лише на промислових підприємствах. Вони у сільському господарстві використовують і відшкодовуються з допомогою виручки від виробленої продукції.

Враховуючи викладене вище, наведемо аналіз та розрахунок рівня ресурсного забезпечення та ефективності сільськогосподарського виробництва. Для кожного їх визначається індекс як ставлення значення території району до показника, помноженому на 100 (табл.1):

Таблиця 1

**Розрахунок показників рівня ресурсного забезпечення та ефективності
сільськогосподарського виробництва**

Показник	Формула розрахунку	Індекс
Площа сільгоспугідь на 1 робітника, га	$PLCH = PLCX / CHR$	$iPLCH$
Середньорічна чисельність у розрахунку на 100 га рілля, чол. (CHP)	$CHP = CHR / PLP * 100$	$iCHP$
Енергетичні потужності для 1 працівника, к.с. (ER)	$ER = E / CHR * 1000$	iER
Внесено хв. добрив на 1 га сільськогосподарських угідь, кг д.р. (MUPL)	$MUPL = MU / PLCX * 100000$	$iMUPL$
Внесено орг. добрив на 1 га сільськогосподарських угідь, кг (OUPL)	$OUPL = OU / PLCX * 100000$	$iOUPL$
Кількість тракторів на 1 га сільськогосподарських угідь, од./га (TCX)	$TCX = T / PLCX$	$iTCX$
Кількість машин на 1 га сільськогосподарських угідь, од./га (MCX)	$MCX = M / PLCX$	$iMCX$
Кількість сезонних працівників на 1 працівника постійного, чол./чол. (SP)	$SP = SR / PR$	iSP
Вироблено валової продукції на 1 га с.-г. угідь, тис. руб. (VPPL)	$VPPL = VP / PLCX * 1000$	$iVPPL$
Отримано прибуток від реалізації с.-г. продукції на 1 га с.-г. угідь, тис. руб. (PRPL)	$PRPL = PR / PLCX$	$iPRPL$

Джерело: розробка автора на основі [1;2;8;9]

Використання запропонованої методики оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарських організацій сприятиме:

- прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі комплексної оцінки розвитку організації;
- підвищення якості інформаційної бази аналізу, прогнозування та моніторингу результативності розвитку сільськогосподарських організацій,
- використання розрахованих індексів для подальшого визначення результативності ресурсної циркуляції підприємств агробізнесу відповідної території [7].

У випадку застосування кваліметричних методів оцінки результативності, можна використовувати декілька можливих категорій показників якості. Це можуть бути: дискретний, одиничний показник якості/результативності (характеризує тільки одну властивість та розрахунок ведеться по одній категорії показників); груповий (узагальнений) показник (характеризує декілька властивостей одночасно); комбінований (комплексний) показник (характеризує сукупність властивостей); інтегральний показник (характеризує співвідношення властивостей) [9].

Дифузія в сфері ресурсної циркулярності за рахунок модернізації попереднього продукту аграрного виробництва покладається на вдосконалення рівнів негативного впливу на оточуюче природне середовище. Вказане виявлення, за рахунок специфіки аграрного виробництва, забезпечується шляхом зменшення рівня застосування шкідливих речовин та контролю за їх проникненням в навколишнє середовище при повному використанні продукції аграрного виробництва. В загальній системі агробізнесу вказане виявлення піддається також процесам контролю за переміщенням продукції аграрного виробництва та впливами на використання ресурсів агротрейдингу.

Дифузія рециклінгових процесів агробізнесу в основному виявляється за рахунок фаз транспортування, пакування та реалізації продукції аграрного виробництва. В вказаних напрямках є досить важливим фактор повторного використання пакувальних матеріалів, відходів від систем транспортної логістики та ін. Саме тому уникнення процесів утилізації відходів агробізнесу з використанням технологій та систем їх переробки є основою ефективного його розвитку в довгостроковій господарській альтернативі.

Дифузія процесів суттєвого скорочення в використанні ресурсів природного походження сфери агробізнесу виявляється в зменшенні антропогенних впливів на перебіг процесів біологічного походження та втручання в біосферу за рахунок уніфікації виробничих технологій. Вказане зазначення досягається за рахунок застосування досить дорогих виробничих технологій котрі прокладаються на виробництво екологічно чистої продукції, на яку має бути платоспроможний попит. Тому перспективою зростання рівня дифузії в даній сфері агробізнесу має стати розробка дієвої логістики щодо умов ефективного агротрейдингу виробленої продукції, особливо за кордон.

Дифузія в системі заміни традиційних видів продукції та їх якісних характеристик новими видами продукції, при уникненні застарілих параметрів виробництва. Досягається за рахунок залучення прогресивних стандартів сертифікації продукції агробізнесу (типу ISO), при використанні дієвих систем їх контролю при виробництві та товарному використанні товарної продукції аграрного призначення. Також слід приділити увагу умовам транспортної логістики та подовженню строків зберігання аграрної продукції та зменшення витрат на її транспортування за рахунок систем агротрейдингового рециклінгу [2; 64 10].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дозволяє зробити низку важливих висновків щодо доцільності та ефективності застосування кваліметричного підходу для оцінювання результативності ресурсної циркулярності в аграрному секторі. В умовах воєнних викликів і в перспективі повоєнного відновлення економіки України особливої ваги набуває впровадження інструментів, які поєднують якісні та кількісні характеристики оцінки процесів, що визначають економічну стабільність, екологічну відповідальність та соціальну стійкість підприємств. Одним із ключових результатів дослідження є підтвердження необхідності інтеграції таких категорій, як результативність, ефективність, стійкість та інноваційність у єдину систему оцінювання бізнес-процесів. Запропонований кваліметричний підхід, що базується на використанні дискретних, групових, комбінованих та інтегральних показників, забезпечує можливість глибшого аналізу як поточних характеристик процесів, так і потенцій розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.

Окрім того, обґрунтовано, що ресурсна циркулярність має розглядатися не лише як частина економічного процесу, а як системна складова моделі циркулярної економіки, яка охоплює

виробничо-технологічні, екологічні, соціальні та інституційні аспекти. Особливо важливо це для агробізнесу, де ефективність функціонування напряму залежить від взаємодії з природним середовищем, сезонності, біологічних процесів та інфраструктурної доступності.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі передбачають: поглиблення методології кваліметричної оцінки з урахуванням новітніх підходів до цифровізації агровиробництва, моніторингу ресурсних потоків та автоматизації бізнес-процесів; розробку адаптивних моделей оцінювання, які враховуватимуть тип підприємства, рівень техніко-технологічного оснащення, специфіку регіону та умови зовнішнього середовища; інтеграцію кваліметричних інструментів у практику стратегічного управління, зокрема у планування інвестицій, розробку програм енергоефективності, оптимізацію витрат та підвищення продуктивності. Створення програмного забезпечення для системної кваліметричної оцінки, яке забезпечить обробку великих обсягів даних у режимі реального часу та сприятиме прийняттю оперативних управлінських рішень. Отже, результати дослідження не лише мають наукову новизну, а й є важливим внеском у прикладну економіку агросектору, надаючи нові інструменти для досягнення сталого розвитку та підвищення ефективності вітчизняного агробізнесу в умовах структурних змін та глобальних викликів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Velasco-Muñoz J., Mendozabc J., Aznar-Snchez J., Gallego-Schmidd A. Circular economy implementation in the agricultural sector: Definition, strategies and indicators. *Resources, Conservation and Recycling*. 2021. Vol. 170. Art. 105618.
2. Zabaniotou A. Redesigning a bioenergy sector in EU in the transition to circular 1145 waste-based Bioeconomy-A multidisciplinary review. *Journal of Cleaner Production*. 2018. Vol. 177. P. 197-206.
3. Грозний І. С. Оцінка якості на основі кваліметричного підходу / І. С. Грозний // *Научний вестник Донбасской государственной машиностроительной академии*. – 2015. – № 2. – С. 211-217.
4. Грозний І.С. Теорія та практика управління якістю розвитку промислових підприємств на основі когерентного підходу : монографія / І.С. Грозний. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 296 с.
5. Зварич Р., Зварич І. Розширена відповідальність виробника в концепції розвитку циркулярної економіки. *Світ фінансів*. 2019. № 3(60). С. 76-86.
6. Інклюзивний сільський розвиток в Україні : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України Бородіної О. М.; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". Київ. 2020. 257 с.
7. Кравчук Н. І. Забезпечення економічного розвитку в контексті біоенергетичних альтернатив сільськогосподарських підприємств житомирської області / Н. І. Кравчук, В. М. Ходаківський, М. А. Місевич // *Агросвіт*. – 2018. – № 12. – С. 20-26.
8. Криворучко О. В. Методики якісного аналізу і оцінки бізнес-процесів / О. В. Криворучко, В. Я. Рассмакін, Т. М. Медінська, Т. О. Лященко // *Управління розвитком складних систем*. – 2017. – Вип. 31. – С. 83-91.
9. Лойко В. В. Проблеми розвитку циркулярної економіки в Україні. *III International Scientific Conference From the Baltic to the Black Sea: the Formation of Modern Economic Area: Conference Proceedings*, August 23th, 2019. Riga, Latvia: Baltija Publishing. P. 24-27.
10. Ходаківський В. М. Вектори дифузії ресурсної циркулярності в агробізнесі [Електронний ресурс] / Ходаківський Володимир Миколайович // *Економіка підприємства: теорія та практика : зб. матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 10-11 жовт. 2024 р. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана ; [оргком.: І. Репіна (відп. за вип.) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Київ : KHEU, 2024. – С. 220-222.*

REFERENCES:

1. Velasco-Muñoz J., Mendozabc J., Aznar-Snchez J., Gallego-Schmidd A. (2021) Circular economy implementation in the agricultural sector: Definition, strategies and indicators. *Resources, Conservation and Recycling*, vol. 170, art. 105618.
2. Zabaniotou A. (2018) Redesigning a bioenergy sector in EU in the transition to circular 1145 waste-based Bioeconomy-A multidisciplinary review. *Journal of Cleaner Production*, vol. 177, pp. 197-206.
3. Hroznyj I. S. (2015) Ocinka jakosti na osnovi kvalimetrychnoho pidxodu [Quality assessment based on the qualimetric approach]. *Naučnyj vestnyk Donbasskoj gosudarstvennoj mašynostroytel'noj akademyy*, no. 2, pp. 211-217.
4. Hroznyj I.S. (2014) *Teorija ta praktyka upravlinnja jakistju rozvytku promyslovyx pidpryjemstvo na osnovi koherentnogo pidxodu* [Theory and practice of quality management of industrial enterprise development based on a coherent approach]. Zaporizhžja: KPU.
5. Zvaryč R., Zvaryč I. (2019) Rozšyrena vidpovidal'nist' vyrobnyka v koncepciji rozvytku cyrkuljarnoji ekonomiky [Extended producer responsibility in the concept of circular economy development]. *Svit finansiv*, no. 3(60), pp. 76-78.

6. Borodina O. M. (2020) *Inkluzivnyj sil's'kyj rozvytok v Ukrajinі* [Inclusive rural development in Ukraine]. DU "In-t ekon. ta prohnozuv ", K.: NAN Ukrayiny.
7. Kravčuk N. I., Xodakivs'kyj V. M., Misevyč M. A. (2018) Zabezpečennja ekonomičnoho rozvytku v konteksti bioenerhetyčnyx al'ternatyv sil's'kohospodars'kyx pidpryjemstv žytohyr's'koji oblasti [Ensuring economic development in the context of bioenergy alternatives for agricultural enterprises in the Zhytomyr region]. *Ahrosvit*, no. 12, pp. 20-26.
8. Kryvoručko O. V., Rassamakin V. Ya., Medyn's'ka T. M., Ljaščenko T. O. (2017) Metodyky jakisnoho analizu i ocinky biznes-procesiv [Methods of qualitative analysis and evaluation of business processes]. *Upravlinnja rozvytkom skladnyx system*, no. 31, pp. 83-91.
9. Lojko V. V. (2019) Problemy rozvytku cyrkuljarnoji ekonomiky v Ukrajinі [Problems of circular economy development in Ukraine]. *The Formation of Modern Economic Area* [The Formation of Modern Economic Area], III International Scientific Conference From the Baltic to the Black Sea [III International Scientific Conference From the Baltic to the Black Sea], Riga, Latvia, August 23th, pp. 24-27.
10. Xodakivs'kyj V. M. (2024) Vektory dyfuziji resursnoji cyrkuljarnosti v ahrobiznesi [Vectors of diffusion of resource circularity in agribusiness]. *Ekonomika pidpryjemstva: teorija ta praktyka* [Enterprise Economics: Theory and Practice], X Mižnar. nauk.-prakt. konf. [X International Scientific-Practical Conference], Kyjiv: Kyjiv. nac. ekon. un-t im. Vadyma Het'mana, 10-11 žovt, pp. 220-222.

QUALIMETRICS OF THE PERFORMANCE OF RESOURCE CIRCULATION IN AGRIBUSINESS

REPINA Inna, KHODAKIVSKYY Volodymyr
Kyiv National Economic University named after V. Hetman

The article reveals the need to implement effective approaches to assessing the effectiveness of resource circulation in agribusiness as an important component of the sustainable development of the Ukrainian economy in the war and post-war periods. It is emphasized that the quality of business processes is becoming a decisive factor in achieving competitiveness, investment attractiveness and environmental responsibility of the agricultural sector in the context of globalization and integration into the European space. The author analyzed modern assessment methods used in economic theory and practice, identified their limitations in assessing the qualitative characteristics of business process development. As an alternative tool, the use of a qualimetric approach is proposed, which allows not only to quantitatively assess resource circulation, but also to integrate aspects of quality, risks, stakeholder needs and compliance with modern industry standards. The advantages of qualimetric assessment are identified: objectivity of results, taking into account the technological level of the enterprise, adaptation to changing environmental conditions. The author proposes a structure of a performance indicator system that includes discrete, group, combined and integral indicators, taking into account technical, economic, social and environmental factors. The study presents a model for measuring the efficiency coefficient of resource potential use, which can be used for forecasting and making management decisions in the agricultural sector. A system of indicators is proposed for a comprehensive assessment of the resource potential of agricultural enterprises and their resource circulation, which combines discrete, group, combined and integral indicators. It is shown that the use of a qualimetric approach contributes to making informed management decisions, optimizing costs and increasing the efficiency of agribusiness. Conclusions are drawn regarding the need to integrate circular economy models into the strategic planning system of agricultural production. The results of the scientific work are aimed at improving the quality management system in the agribusiness sector and forming strategies for circular development of enterprises. The author emphasizes that the widespread implementation of the qualimetric approach will contribute to increasing the efficiency of the functioning of agro-industrial enterprises, reducing environmental risks, and forming a national economy focused on sustainable development. Keywords: qualimetry, agribusiness, resource circularity, sustainable development, efficiency assessment, business processes, resource potential, circular economy, management decisions.

Keywords: qualimetry, agribusiness, resource circularity, sustainable development, efficiency assessment, business processes, resource potential, circular economy, management decisions.